

SİYASET VE DİN SOSYOLOJİSİ AÇISINDAN TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN TEMEL İLKELERİ İLE İSLAM'IN TEMEL PRENSİPLERİ ARASINDA UYUM VE UZLAŞMA

Prof. Dr. Zekeriya BEYAZ*

ÖZET

Türkiye'de bir takım radikal gruplar, İslamın temel prensipleri ile Türkiye Cumhuriyetinin temel ilkelerini karşı karşıya getirme gayreti içerisindeyler. Bunlar bir taraftan İslam hükümlerini yanlış yorumlamakta, bir taraftan da devletin anayasasını ve ona dayalı kanunu ve uygulamaları olumsuz yönde yorumlamaktadırlar. Makalemizde siyaset ve din sosyolojisi açısından Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilkeleri ile İslam'ın temel prensipleri arasında uyum ve uzlaşma bulunduğu açıklanmaktadır.

SUMMARY

In Turkey, some radical Islamist groups are keen to put the main principals of İslam against that of Turkish Republic. On one hand they misinterpret İslam, on the other they disapprovingly interpret the constitution. In this article, it is pursued that from point of view of politics and harmony between main principles of İslam and of Turkish Republic.

Özellikle son yıllarda bir takım çevreler, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni İslam açısından aforoz etme, yani kafir ve gavur sayma gayretleri içine girmiş bulunuyorlar. Yurtdışındaki bazı şer odakları tarafından da desteklenen bu fitne ve fesat hareketinin amacı, Müslüman halkımızı kendi devletine karşı düşman haline getirmek, ülkemizi parçalamak, sonuçta dinimize de, dindar halkımıza da en büyük kötülüğü yapmaktır.

* Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı.

Bu türlü şer güçlerin amaçlarına ulaşmaları hiçbir zaman mümkün olmayacaktır. Bunun sebebi, sadece Devletimizin güçlü ve milletimizin basiretli olmasından değil, aynı zamanda Devletimiz hakkında ileri sürülen iddiaların gerçek dışı olmasındandır.

Söz konusu şer güçler taktik icabı olarak, Osmanlı Devletini İslam Devleti ilan ederken, Türkiye Cumhuriyeti Devletini ise tagut devleti, yani kâfir ve gavur devleti olarak nitelendiriyorlar. Aslında onlar Osmanlıya da Cumhuriyete de aynı ölçüde düşmandırlar.

Biz bu yazımızda, önce Osmanlı Devleti ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti arasındaki temel farkları kısaca açıklayacağız, sonra, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin temel esasları ile, İslam'ın temel prensipleri arasındaki uyum ve uzlaşma bulunduğunu açıklamaya çalışacağız.

I - Osmanlı Devleti İle Türkiye Cumhuriyeti Devleti Arasındaki Temel Farklar

Osmanlı Devleti ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti arasında çok önemli temel farklılıklar bulunmaktadır. Konuya İslam açısından bakıldığı zaman, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yapısı, çok daha İslami özellik taşımaktadır. Çünkü Cumhuriyet yönetimi İslam'a en uygun olan sistemdir. Buna karşılık saltanat olsa olsa bir tarihi zaruret olarak kabul edilebilir. Ama saltanata İslam kaynaklarından güçlü dayanak bulmak mümkün değildir. O nedenle Osmanlı Saltanatı bir tarihi zaruret olarak değerlendirilebilir.

A- Osmanlı Devleti'nin Temel Esasları

1. Osmanlı Devleti çeşitli kavim ve etnik gruplardan oluşan siyasal ümmet anlayışına dayanıyordu. Dolayısıyla da devletin adı da herhangi bir millet adına bağlanmamaktaydı.

2. Osmanlı Devleti'nde hakimiyet Osmanoğulları Hanedanı'na aitti. Saltanat ve padişahlık adı verilen devlet başkanlığı, Osmanoğulları Hanedanı'na -ailesine- babadan oğula miras ile geçiyordu. Saltanat ve padişahlık yönetimi adı da verilen bu rejim dolayısıyla da devletin adına Osmanlı Devleti, Osmanlı Saltanatı deniliyordu.

3. Osmanlı Devleti'nde padişah-sultan aynı zamanda Halife sayılıyor, Müslümanların en üstün dini otorite sahibi olarak kabul ediliyordu. Böylece Padişah hem dünya saltanatı, hem de dinî hilafeti şahsında birleştirmiş olarak kabul ediliyordu.

Osmanlı düzeninin diğer bütün unsurlarının yukarıdaki üç ana esastan doğduğunu söylemek mümkündür.

B- Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Temel Esasları

Bu günkü Anayasamız temel esaslarını ve onun dayandığı Atatürk İnkılaplarını şöyle sıralayabiliriz.

1. Yeni Türkiye Devleti ümmet esasına göre değil, millet esasına göre kurulmuştur. Bu millet Türk Milleti'dir. Dolayısıyla Devletin adı da Türkiye Devleti'dir, Türk Devleti'dir. Böylece siyasal ümmetçiliğin yerine, millet, milliyetçilik, Türk milliyetçiliği ilkesi hakim kılınmıştır.

2. Türkiye Devletinde Osmanlı Saltanatı ve Osmanlı Hanedam hakimiyeti kaldırmış, yerine Cumhuriyet kurulmuştur. Türkiye Cumhuriyetinde hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir, Türk Milleti'nindir.

3. Türkiye Cumhuriyetinde Hilafet ve Devlet Başkam'nm halife olması esası kaldırılmış, din işleri ile Devlet işleri ayrılmış, milletin din işlerini düzenlemek ve yönetmek üzere Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuştur.

4. Atatürk İlkeleri içinde prensip olarak ifade edilen ve cumhuriyet rejimi ile büyük ölçüde gerçekleştirilen, fakat asıl tam olarak uygulanması, şartların oluşması için ileriye bırakılan demokrasi de, bu günkü Anayasamızın temel ilkelerinden birini oluşturmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti, laik, demokratik, sosyal bir hukuk devletidir.

II - Atatürk İnkılapları'nın İslam'a Aykırı Olduğu İddiaları

Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu ve inkılaplar gerçekleştirildiği günden başlayarak, bir takım çevreler Atatürk İnkılapları'nın bütününe karşı çıkmışlardır. Bugün de aynı muhalefet devam etmektedir.

İnkılaplara karşı yürütülen muhalefet hareketleri genel olarak dini bir görünüm altında sergilenmektedir.

Buna göre:

1. Siyasal ümmetçiliğin ve Osmanlılığın terk edilerek, yerine millet gerçeğinin, Türklüğün, Türk Milleti'nin ve Türk Milliyetçiliği'nin temel esas alınmasının İslam'a aykırı olduğu iddia edilmiştir.

2. Saltanat, yani Osmanlıların aile hakimiyetinin kaldırılıp yerine Cumhuriyet rejiminin kurulması ve hakimiyetin kayıtsız şartsız millete, yani

Türk Milleti'ne ait olduğunun kabul edilmesi ve demokrasinin amaç edinilmesinin İslam'a ters düştüğü ileri sürülmüştür.

3. Hilafetin kaldırılıp yerine din işleri ile devlet işlerinin ayrılığı sisteminin getirilmesinin dine aykırı olduğu iddia edile gelmiştir. Özellikle hilafetin kaldırılması şiddetle eleştirilmiş ve hilafetin İslam'ın temel kurumlarından biri olduğu iddia edilmiş, dolayısıyla da bu yoldaki İnkılap İslam'a düşmanlık biçiminde yorumlanmış ve bir kışkırtma konusu olarak her fırsatta ileri sürülmüştür.

III - Türkiye Cumhuriyeti'nin Temel Esaslarının İslam'a Aykırı Olduğu İddialarının Önemi ve Taşıdığı Tehlike

Hemen ifade edelim ki, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temel esaslarının İslam'a aykırı olduğu görüşünün kabul edilmesi, tekrarlanması ve yaygınlaşması son derece önemli ve büyük tehlikeler taşıyan bir sorun olarak görülmelidir. Çünkü Türk halkının yüzde 99'u Müslüman'dır. Dolayısıyla Müslüman halkımızın kutsal inançları ile kendi devletinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel esasları arasında bir zıtlık ve çatışmanın bulunması öyle kabul edilmesi demek, millet ile devlet arasındaki psikolojik bir tersleşme, farklılaşma ve hatta çatışma bulunması demektir. Böyle bir durum, millet ve devlet hayatı için son derece zararlı ve tehlikeli neticelere varabilecek bir haldir. Çünkü, millet ve devlet arasında var sayılabilecek psikolojik çatışma durumu, iç ve dış düşmanlar tarafından derhal değerlendirilecek, çeşitli zararlı propagandalar ile konu daha da kışkırtılacak ve daha da derinleştirilecektir. Sonuçta tehlikeli neticeler ortaya çıkabilecektir.

Şeyh Sait isyam ve benzeri iç ayaklanmalarda işleyen ideolojik mekanizma yukarıda özetlediğimiz psikolojik çatışmanın geliştirilmesinden başka bir şey değildir.

Bu gün de ülkemizde bazı çevreler tarafından cihad ilan edilmesi, olayın hala devam ettiğini, hatta giderek geliştiğini göstermektedir.

Dolayısıyla, tekrar altım çizerek ifade edelim ki, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temel esaslarının İslam'ın temel prensipleri ile zıt ve çatışmalı durumda kabul edilmesi, hem temelden yanlış, hem de devletimiz içinde, milletimiz için de son derece sakıncalı ve zararlıdır.

Belli çevreler tarafından inkılapların İslam'a aykırı, hatta İslam'a düşmanlık şeklinde gösterildiğini, bu yolda büyük ve yaygın kışkırtmalar yapıldığını görmemek, görmezden gelmek veya ciddiye almamak, bizzat Cumhuriyet için en büyük ve tehlikeli bir gaflet olarak görülebilir.

İnkılapların ve Cumhuriyet rejiminin temel esaslarının İslam'a aykırı gösterilmesinin sakınca ve hassasiyetini öncelikle taktir eden büyük Atatürk, her fırsatta karşı iddiaları ileri sürenlerin kendilerinin İslam'dan uzak olduklarını, İslam'ı doğru anlamadıklarını vurgulamıştır. Dolayısıyla din ile inkılaplar arasında bir çatışma meydana getirilmesine fırsat vermemişlerdir.

Aksine din adına inkılaplara karşı çıkanların dini yanlış anladıklarını, dini siyasi ve kişisel menfaatlerine alet ettiklerini beyan etmişlerdir. Daha da ileri giderek, Atatürk dini yücelten, dinimizin akla en uygun din olduğunu ifade eden demeçler vermişlerdir.

IV - Din ve Siyaset Sosyolojisi Açısından Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Temel Esaslarına, İslam Açısından Bir Genel Bakış

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin dayandığı temel esaslar ile İslam'ın temel prensipleri arasında ne gibi bir ilgi bulunmaktadır? Söz konusu esas ve prensipler arasında uyum ve uzlaşma mı vardır, yoksa zıtlık ve çatışma mı söz konusudur?

Bu yazımızda konuyu bir genel bakış çerçevesinde ele alacak ve sorunun cevabını bulmaya çalışacağız.

İleriden beri bu konuda yaptığımız geniş kapsamlı incelemelerin sonucunu bir cümle ile ifade etmemiz icap ederse, şöyle söyleyebiliriz.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin dayandığı temel esaslar ile, yanlış yorumlarla saptırılmayan, saf İslam'ın temel prensipleri arasında genel olarak uyum, uzlaşma ve amaç paralellığı bulunmaktadır.

Şimdi bizi bu sonuca oluşturan gerçekleri bir genel bakış halinde sunmaya çalışalım. Önce Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin dayandığı temel esasları, Mart 1982 Anayasası'ndan maddeler halinde çıkaralım, sonra bu esasların İslam prensipleri açısından değerlendirmelerini yapmaya gayret edelim.

A - Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Temel Esasları

Bilindiği gibi Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temel esasları genel olarak Atatürk İlke ve İnkılaplarına dayanmaktadır.

Atatürk İlke ve İnkılaplarından çıkarılan ve o doğrultuda geliştirilen devletin temel esasları Hukuki olarak Türk milleti tarafından onaylanan, Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sında toplanmış bulunmaktadır. Dolayısıyla biz devletin dayandığı temel esaslarının nelerden ibaret olduğunu, mevcut 1982 T.C. Anayasa'sından tespit etmek durumundayız.

Anayasamızın metni, bir başlangıç 174 madde ve 17 maddelik geçici hükümlerden oluşmaktadır. Konumuz açısından Anayasanın tamamını temel esaslar ve ona dayalı hükümler olarak ikiye ayırabiliriz.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temel esasları Anayasa'nın başlangıç bölümü ile Genel Esaslar başlığı altında sunulan 11 maddelik birinci kısımda ifade edilmiş bulunmaktadır. Sırasıyla görelim.

Anayasanın Başlangıç Kısımında Açıklanan Devletin Temel Esasları

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temel esaslarından bir bölümü Anayasa'nın başlangıç kısmında açıklanmış bulunmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde "..Başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan ..." ifadesiyle, başlangıç kısmının Anayasa'nın metnine dahil bulunduğu hükme bağlanmıştır.

Delaysıyla başlangıç kısmında açıklanan ilkeler, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temel esaslarının bir bölümünü oluşturmaktadır. Diğer geri kalan temel esaslar ise onbir maddeden oluşan birinci kısımda açıklanmış bulunmaktadır. Nitekim söz konusu birinci kısmın ana başlığı "Genel Esaslar" olarak düzenlenmiştir.

Anayasa'nın başlangıç kısmı aynen şöyledir:

1- BAŞLANGIÇ

(Değişiklik:23.7.1995 -4121/1md.)

Türk Vatanı ve Milletinin ebedi varlığını ve Yüce Türk Devleti'nin bölünmez bütünlüğünü belirleyen bu Anayasa, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, ölümsüz önder ve eşsiz kahraman Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı ve O'nun İnkılap ve İlkeleri doğrultusunda;

Dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi olarak, Türkiye Cumhuriyetinin ebedi varlığı, refahı, maddi ve manevi mutluluğu ile çağdaş medeniyet düzeyine ulaşma azmi yönünde;

Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunu millet adına kullanmaya yetkili kılman hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı;

Kuvvet ayrımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu;

Hiçbir düşünce ve mülhazanın Türk milli menfaatlerinin, Türk varlığının Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin karşısında korunma göremeyeceği ve laiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının, Devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı;

Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu;

Topluca Türk vatandaşlarının milli gurur ve iftiharlarda, milli sevinç ve kederlerde, milli varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde, millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu, birbirinin hak ve hürriyetlerine kesin saygı, karşılıklı içten sevgi ve kardeşlik duygularıyla ve "Yurtta sulh, cihanda sulh" arzu ve inancı içinde, huzurlu bir hayat talebine hakları bulunduğu;

FİKİR, İNANÇ VE KARARLARIYLA anlaşılacak, sözüne ve ruhuna bu yönde saygı ve mutlak sadakatle yorumlanıp uygulanmak üzere, TÜRK MİLLETİ TARAFINDAN, demokrasiye aşık Türk evlatlarının vatan ve millet sevgisine emanet ve tevdi olunur.

Görüldüğü gibi, birçok temel esasın açıklandığı Anayasa'nın başlangıcı 296 kelime ve 9 paragraftan oluşmakta ve tek cümle halinde ifade edilmiş bulunmaktadır.

Dolayısıyla da, okuyucu için bir çırpıda anlaşılması oldukça zor olmaktadır. En azından, zikredilen ilke ve kavramlar, üç yüze yakın kelimedenden oluşan bir tek cümle ile yeterli ölçüde net biçimde zihinde canlanmaktadır.

O nedenle biz, başlangıç'ta zikredilen Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temel esaslarını maddeler ve anlaşılır cümleler halinde tekrar sunmayı yararlı buluyoruz.

- 1- Türk vatanım ebedi varlığı.
- 2- Türk milletinin ebedi varlığı.
- 3- Yüce Türk Devleti'nin bölünmez bütünlüğü.
- 4- Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik.
- 5- Atatürk'ün ilke ve inkılapları.
- 6- Türk milletinin dünya milletler ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi olduğu.

7- Türkiye Cumhuriyeti'nin ebedi varlığı ve refahı, Türk milletinin maddi ve manevi mutluluğu ile çağdaş medeniyet düzeyine ulaşma azmi.

8- Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğin kayıtsız, şartsız Türk milletine ait olduğu.

9- Millet iradesini kullanmaya yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun Anayasa'da gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icablarıyla belirlenmiş olan hukuk düzeni dışına çıkamayacağı.

10- Yasama, Yürütme ve Yargı kuvvetlerinin ayrılığının esas olduğu, kuvvetler ayrılığının devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir iş bölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu.

11- a) Türk milli menfaatlerinin,
b) Türk varlığının, devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının,
c) Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin,
ç) Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ile medeniyetçiliğinin, bütün bunların karşısında hiçbir düşünce ve mulahlaza'nın himaye göremeyeceği, korunamayacağı.

12- Laiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının devlet işlerine ve politikaya karıştırılmayacağı

13- Her Türk vatandaşının Anayasa'da belirtilen temel hak ve hürriyetlerinden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak,

a) Milli kültür,
b) Medeniyet,
c) Hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme, maddi ve manevi varlığın bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu.

14- Topluca Türk vatandaşlarının

- a) Milli gurur ve iftiharlarda,
b) Milli sevinç ve kederler de
c) Milli varlığa karşı hak ve ödevlerde,
ç) Nimet ve külfetlerde.

Kıyasası; millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu.

15- Türk vatandaşlarının hak ve hürriyetlerine kesin saygı, karşılıklı içten sevgi ve kardeşlik duygularıyla, "yurtta sulh, cihanda sulh" arzu ve inancı içinde, huzurlu bir hayat talebine hakları bulunduğu.

İşte bu Anayasa yukarıda açıklanan esas, fikir, inanç ve kararlılıkla anlaşılmalı, sözüne ve ruhuna bu yönde saygı duyulmalı onlara mutlak sadakatle yorumlanıp uygulanmalıdır.

Bu Anayasa Türk milletinin oylarıyla kabul edilmiş olup, demokrasiye aşık Türk evlatlarının vatan ve millet sevgisine emanet edilmiştir.

B - Anayasa'nın Birinci Kısım'ında Açıklanan Devletin Temel Esasları

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temel esasları, Başlangıç bölümünden sonra, Anayasa'nın Birinci Kısım'ında "Genel Esaslar" başlığı altında açıklanmış bulunmaktadır.

11 maddeden oluşan "Genel Esaslar"ın ifade ettiği hükümler oldukça açık ve anlamları net olduğundan bütün halinde aşağıya alıyoruz:

BİRİNCİ KISIM

GENEL ESASLAR

I- Devletin Şekli

MADDE 1- Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.

II - Cumhuriyetin Nitelikleri

MADDE 2- Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.

III - Devletin Bütünlüğü, Resmi Dili, Bayrağı, Milli Marşı ve Başkenti

MADDE 3- Türkiye Devleti, ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütündür. Dili Türkçe'dir.

Bayrağı, şekli kanunda belirtilen, beyaz ay yıldızlı albayraktır.

Milli marşı "İstiklal Marşı"dır.

Başkenti Ankara'dır.

IV - Değiştirilmeyecek Hükümler

MADDE 4- Anayasa'nın 1'nci maddesindeki Devletin şeklini Cumhuriyet olduğu hakkında hüküm ile, 2'nci maddesindeki Cumhuriyetin nitelikleri ve 3'ncü maddesi hükümleri değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez.

V - Devletin Temel Amaç ve Görevleri

MADDE 5- Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.

VI - Egemenlik

MADDE 6- Egemenlik kayıtsız şartsız Milletindir.

Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre yetkili organları eliyle kullanır.

Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz.

VII - Yasama Yetkisi

MADDE 7- Yasama yetkisi Türk milleti adına Türkiye Büyük Milleti Meclisindedir. Bu yetki devredilemez.

VIII - Yürütme Yetkisi ve Görevi

MADDE 8- Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasa ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.

IX - Yargı Yetkisi

MADDE 9- Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.

X - Kanunlar Önünde Eşitlik

MADDE 10- Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi, düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım görmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.

XI - Anayasanın Bağlayıcılığı ve Üstünlüğü

MADDE 11- Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz

V - Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Temel Esaslarını İslam Açısından Genel Değerlendirme

Yaptığımız geniş kapsamlı inceleme bize, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Temel Esasları ile İslam'ın genel prensipleri arasında genelde güçlü bir uyum ve paralellik bulunduğunu göstermektedir. Dolayısıyla İslam ile Türk Devleti arasında bir zıtlık ve çatışma bulunduğu yolunda ileri sürülen iddiaların tutarsız ve dayanıksız bulunduğunu, esasen bu türlü iddiaların kötü maksatlı gizli emellerden doğduğunu söylemek durumundayız.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Temel Esasları'nı İslam açısından önemli başlıklar altında sunalım:

A - Müslümanlar Bir Devlet Düzeni İçinde Yaşamak Zorundadır Ve Türkiye Devleti Müslümanların Meşru Bir Devletidir

Her şeyden önce şu gerçeğin altını çizmek zorundayız: Müslümanlar bir devlet düzeni içinde yaşamak mecburiyetindedirler. Bir diğer ifade ile Müslümanlar devlet otoritesi tanımayan, başına buyruk, nizamsız, düzensiz bir anarşi ortamında yaşayamazlar. Böylesi bir ortamda ne İslami görevler, ne de insani ödevler yerine getirilemez. Daha doğru devletsiz düzensiz topluluklar ilkel ve de gayri medeni kabilelerdir. Müslümanlar medeni insanlar olarak bir devlet düzeni, bir devlet otoritesi içinde yaşamak, ona göre de birtakım ödevler ile de yükümlü bulunmak zorundadırlar. Kur'an-ı Kerim'de bu konuda anlam olarak şöyle denilmektedir:

"Ey inananlar Allah'a itaat ediniz peygambere ve sizden olan ululemlere – yani emir sahiplerine, devlete itaat ediniz..."(*)

Bu gayet açık biçimde, Müslümanların bir devlete bağlı olmalarını, onun emir ve yasaklarına itaat etmelerini ifade etmektedir. Dolayısıyla müslümanların devlet kurumlarını, devletsiz ve düzensiz bir anarşi ortamı içinde yaşamamalarını emretmektedir.

(*) Nisa Suresi, 59.

Ayette itaat edilecek ululemirden söz ederken "Sizden olan" diye bir kayıt konmaktadır. Bu da müslümanların hür ve bağımsız olmalarını istemektedir. Düşmanlara esir ve köle olmayı, onlara gönüllü itaat etmeyi kabul etmemektedir. Bu prensip özellikle, düşman işgaline maruz kalan müslümanların istiklal mücadelesi yapmaları için kendilerine bir emir niteliği ifade etmektedir. Nitekim bizim İstiklâl Savaşımız sırasında müslüman halkımız, dini inançlarının da gereği olarak İngilizleri, Yunanlılarının ve diğer düşmanların işgal ve hakimiyetlerine karşı çıkmışlar ve Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın peşine takılmışlar, emrine girmişler ve düşmanla savaşarak istiklallerini yeniden kazanmışlardır.

İşte, İslam'ın yukarıda açıkladığımız, müslümanların kendilerinden olan bir devlet düzeni içinde ve devlet otoritesi altında bulunmaları prensibi açısından Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni incelediğimiz zaman, İslami yönden gayet meşru ve muhterem bir sonuca ulaşmaktayız. Şöyle ki:

1- Türkiye Cumhuriyeti Devleti tam anlamı ile bir devlettir. Yurdu, halkı, siyasi teşkilatı, ordusu, çeşitli devlet kurum ve kuruluşları vardır. Ve fonksiyonlarını ifa etmektedirler.

2- Türkiye Cumhuriyeti Devleti biz Müslümanların devletidir, bizden bir devlettir, onu bizzat biz Müslümanlar kurmuşuzdur. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde Müslümanların cam, malı, namusu korunmaktadır. Müslümanlar dini vecibelerini hür olarak yerine getirmektedirler. Türkiye Cumhuriyeti kurulduğundan bu yana yani 75 yılda 50.000 cami yapılmıştır ülkemizde. 600 yıllık Osmanlı döneminde ise sadece 12.000 cami yapılabilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Müslüman halkımızın dini vecibelerini yerine getirebilmelerini sağlamak üzere 5 bakanlığın bütçesinden daha fazla parayı Diyanet İşleri Başkanlığı'na vermektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kadro sayısı, ordu ve Milli Eğitimden sonra üçüncü sırada yer almaktadır.

Kısacası Türkiye Cumhuriyeti Devleti, biz Müslüman Türklerin Devletidir.

Dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti Devleti İslam açısından itaat edilmesi Allah'ın emri olan meşru, muhterem ve mübarek bir devlettir.

İnsanları yönettiği her kuruluşun ve insanların yaptığı her işin birtakım yanlış ve eksik taraflarının bulunması gayet tabiidir. Dolayısıyla Devletimizin de birtakım yanlışları ve eksikleri elbette bulunacaktır. Önemli olan o Devletin temel esaslarının sağlam olması, Müslüman Milletimizin can ve mal güvenliğinin sağlanması, dini ve milli değerlerin korunması ve de yanlışların düzeltilmesi, eksiklerin tamamlanması için sürekli bir çabanın mevcut olmasıdır

ki bunlarda mümkün olduğu ölçüde mevcuttur. Giderek daha iyi olacak, daha da güzel olacaktır.

Tekrar altım çizelim Türk Devleti İslam açısından itaat edilmesi gereken meşru, muhterem ve mübarek bir devlettir.

B- İslam'da Asıl Olan İbaha'dır, Sadece Zararlı Olanlar Sakıncalıdır

İslam'ın temel prensiplerinden bir tanesini şöyle tarif edebiliriz:

İslam'a göre her şeyde asıl olan ibahadır, yani serbestlik ve iyiliktir. Sadece zararlı ve kötü olduğuna dair kesin delil bulunan şeyler kötü, zararlı ve sakıncalıdır. Bir başka söyleyişle, bir şeyin helal olduğuna delil aranmaz, haram olduğuna dair delil ararız. Çünkü temelde her şey helaldir, sadece haram olduğuna dair delil bulunan şeyler haramdır.

İslam'da usul'ü fıkıh kurallarından önemli bir maddeyi oluşturan söz konusu bu kurala Kur'an-ı Kerim'de çeşitli ayetlerde işaret edilmektedir. Bu ayetlerden birisinin anlamı şöyledir:

"De ki; 'Kulları için çıkardığı Allah'ın süsünü (ziyneti) ve güzel rızıkları kim haram kıldı? De ki; O (süs ve güzel rızıklar) dünya hayatında inananlar içindir. Kıyamet gününde yalnız onlarıdır.' İşte, biz bilen bir kavim için ayetleri böyle açıklıyoruz.

De ki; "Yarabim yalnız kötülükleri, onun açığım ve gizlisini, suçu, haksız yere saldırmayı, hakkında hiçbir belge indirmediği bir şeyi Allah'a ortak koşmayı ve Allah hakkmda bilmediğimiz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır."(*)

Konumuz açısından özetlersek İslam'da asıl olan ibahadır, yani her şey helaldir, ancak kötü şeyler, zararlı şeyler ve suç olan şeyler haramdır. Bir şeyin helal olduğuna dair delil aranmaz, varsa haram olduğuna belge aranır.

Bu prensipten hareketle, bütün insanlar dürüsttür. Sadece dürüst olmadığına dair belge bulunan insanlar dürüst değildir. Bütün kanunlar, bütün gelenekler güzeldir ve yararlıdır. Ancak zararlı ve çirkin olduğuna dair kesin belge bulunanlar kötü ve zararlıdır.

Berat-ı zimmet asıldır. Yani suçluluk belgesi bulunmayan her insan masumdur.

İslam'ın bu temel prensiplerinden hareketle hemen ifade edelim:

(*) Araf Suresi, 32-33.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yukarıda açıklanan temel esasları İslam açısından meşrudur, muhteremdir, güzeldir ve yararlıdır.

Aksini iddia edenler bunu kesin dini belgesini ortaya koymak zorundadırlar. İleri sürülecek bu türlü haramlık veya İslam dışılık gibi dini belgenin Kur'an-ı Kerime dayanması, ayetin anlamının açık ve net olması, yani iddia edilen konuyu açık ve net biçimde ifade etmesi gerekir. Aksi halde, falanca kimsenin yorumuna göre haramlık ve din dışılık iddiaları geçerli bir anlam taşımazlar. Çünkü bu yorumlar sadece sahiplerini bağlar.

Evet, yukarıda açıkladığımız Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'mın Başlangıç bölümü ile 11 maddelik Birinci Kısım'nda ifade edilen Türk Devleti'nin temel esaslarını lütfen bir defa daha okuyalım ve bunların İslam'ın açık ve kesin hükümlerinden hangileri ile çatıştığını, sure ve ayet numaraları gösterecek ortaya koyalım.

Hemen ifade edelim ki, böyle bir ayet bulmak mümkün olmayacaktır. Bu yolda ileri sürülen iddialar, genelde ayetlerin anlamlarını çarpıtıp ve saptıran tutarsız yorumlara dayanmaktadır. Ve dolayısıyla da geçersizdir. O iddiaları iyi niyetten doğduğu kabul edilse bile, eksik bilgiden ve şartlanmışlıktan ileri geldiği şüphesizdir. Öylesi iddialar, bütün Müslümanları asla bağlamaz, kişisel yorum olmaktan ileri geçemez.

Dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temel esasları "İslam'da Asd Olan İbahadır" prensibi açısından genel olarak dinin de meşru muhterem ve güzeldir. Dolayısıyla Müslümanlar için, Müslüman Türk Milleti için yararlıdır ve o esaslara uyulması gereklidir.

B - Türk Devleti'nin Amaçları Meşru, Kutsal ve Muhteremdir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temel esaslarının İslam'ın temel prensipleri açısından ne derece meşru ve muhterem olduğunu anlamak için bir de, dayandığı temel esaslarla birlikte Devletin temel amacını İslam açısından değerlendirmek gerekir.

Şimdi yukarıda sıralanan Türkiye Devleti'nin temel esaslarını bir defa daha okuyalım ve bu esasların genel olarak ne gibi bir amaca yönelik bulunduğunu özet olarak düşünelim ve bunun İslam açısından nasıl değerlendirilebileceğini inceleyelim.

Hemen söyleyelim, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Temel esaslarının amacı, genel olarak Türk Milleti'ni bağımsız bir devlet çatısı altında, kutsal vatan toprakları ile birlikte hür, mutlu, maddeten ve manen kalkınmış medeni bir millet halinde sonsuza dek yaşatmak, Türk Milleti'nin birlik ve bütünlü-

ğünü, hak ve menfaatini korumak, yüceltmek ve dünya milletler ailesi içinde şerefli bir yere getirmektir. Ayrıca Türk halkı içinde hak, adalet, eşit ve her türlü insan hakları ilkelerini hakim kılmak...

Kısacası, Türk Devleti'nin temel amacı, Türk Milleti'ni korumak, geliştirmek, maddeten ve manen mutlu kılmaktır.

Şimdi Türk Devleti'nin bu amaçlarını yüce İslam açısından düşünelim ve nasıl bir hükme varabileceğimizi tahmin edelim:

Hemen söyleyelim ki, Türk Devleti'nin yukarıda özetlenen esasları ve bunların amaçları İslam prensipleri açısından da meşrudur, muhteremdir, kutsaldır ve emredilen amaçlardır.

İslam da elbette Müslüman Türk Milleti'nin hür ve bağımsız olmasını, mutlu ve müreffeh olmasını ister. İslam'ın emir ve yasakları da genel olarak Müslümanların mutluluğunu amaç edinmiş bulunmaktadır. Müslüman bir kitlenin huzur ve emniyetini sağlayan, namus ve şerefini himaye eden, onların maddeten ve manen kalkınmalarını amaç edinen bir devletin temel esasları ve gayeleri İslam açısından elbette meşrudur, mübarektir ve kutsaldır. O esas ve gayeler aym zamanda İslam tarafından da emredilmiş bulunmaktadır. Hatta İslam bütün insanlığın huzur ve mutluluğunu istemektedir. Çünkü sevgili Peygamberimiz bütün alemlere rahmet olarak gönderilmiştir.

Bu konuda Kur'an-ı Kerim'de anlam olarak aynen şöyle denilmektedir:

"Ey Muhammed biz seni ancak alemlere rahmet olarak gönderdik."^(*)

Hız. Peygamber insanlığa rahmet olarak gönderilmiştir.

Hız. Peygamber ile gönderilen Kur'an-ı Kerim, hidayet kitabı olarak, insanlığın dertlerine derman - şifa olarak, yani rahmet olarak gönderilmiştir.

Allah'ın sıfatlarından iki tanesi rahman ve rahim olmasıdır. Yani Allah iki dünyada rahmet eyleyendir.

Peki rahmet nedir?

Rahmet insanların maddeten ve manen mutlu olmalarını da içine alan sayısız nimet ve güzelliklerdir.

Kısacası İslam'ın yöneldiği amaç; alemlere, bütün insanlara rahmet, maddeten ve manen mutluluk getirmektir. O halde aym amaca yönelen, insanların mutlu kılmayı amaç edinen her güzellik İslam açısından da güzeldir.

(*) Enbiya Suresi, 21.

Görülüyor ki Türkiye cumhuriyeti'nin temel esaslarının yöneldiği amaç ile İslam'ın temel gayeleri arasında paralellik, hatta aynılık bulunmaktadır.

C- Milliyetçilik İslam'ın da Gereği

Yukarıda Anayasa'dan aktarılan esaslar göstermektedir ki, Türkiye Cumhuriyeti Devleti, milli bir devlettir. Türk Devleti'dir. Türk Milleti'nin devletidir. Yasama meclisinin adı TBMM yani, Türkiye Büyük Millet Meclisi. Hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir, yani Türk Milletininindir. Her icraata Türk Milleti'nin milli menfaatlerini koruma ve geliştirme esasını amaç edinir. Anayasa'nın bütün ilke ve esasları Atatürk Milliyetçiliği'ne, yani Atatürk'ün belirlediği milliyetçiliğe dayanır. Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik, ırkçılığı reddeden, birleştirici, eşitlikçi, bütünleştirici "Ne Mutlu Türküm Diyene" bilincini ve Türk Milletini yüceltmeyi esas alan Türk Milliyetçiliği'dir.

Hemen ifade edelim ki, İslam dini milliyetçiliği reddetmez, aksine teşvik eder. Her Müslüman millet kendisini korur ve geliştirirse, sonuçta bütün Müslüman milletler kalkınmış ve kurtulmuş olur.

İslam'ın reddettiği ırkçılığı yani kabileciliği Türk Milliyetçiliği de reddeder.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temel esaslarından olan Türk Milliyetçiliği'ni İslam ile çatışır gibi göstermek ve saptırmak iyi niyetle bağdaşamaz.

Müslüman Türk Milleti'nin korunmasını ve gelişmesini esas alan bir milliyetçilik anlayışım, hem de İslam adına reddetmek, karalamak nasıl doğru olabilir, nasıl İslam'a uyabilir? Bu türlü gayretler, Türk Milliyetçiliği ile Müslümanlığı çatıştırmaya çabaları olsa olsa, ya aşırı gaflet içinde bulunanların veya Müslümanlığın da Türklüğün de düşmanı olanların işi olabilir.

Türk Milliyetçiliği ile İslam'ın ne derece uyum içinde olduğunu anlayabilmek için, Türk Milliyetçiliği esasına dayanan milli devlete geçişimiz olan 75 yıllık Cumhuriyet tarihimizde başardığımız hayırlı işlere bakmak gerekir.

Kısaca özetlemek gerekirse, Cumhuriyet döneminde maddeten ve manen çok büyük atılımlar ve gelişmeler sağlamış bulunuyoruz. 12 milyondan 70 milyona yücelen Müslüman Türk milleti öylesine büyük ve öylesine feyizli başarılar elde etmiştir ki, bugün Türkiyemiz Müslüman milletler içinde bir yıldız gibi parlamaktadır. Konuya salt dini açıdan bakarsak da çok büyük ilerlemeler elde ettiğimiz görülüyor. 600 yıllık Osmanlı döneminde 12 bin cami yapılmış, 75 yıllık cumhuriyet döneminde 50 bin cami yapılmıştır.

Bu gün insanlarımız daha bilinçli ve daha bilgili Müslümanlardır. Eski dönemlerdeki hurafeler yok olmuş durumdadır.

Bütün bu gelişmeleri, İslami ilerlemeleri hep milli devlet döneminde elde etmiş bulunuyoruz. Bu hayırlı gelişmeleri İslam ile çatıştırmak nasıl doğru olabilir.

Sonuç olarak şunu söylemek zorundayız: Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin dayandığı millilik ve milliyetçilik esasları, İslam ile tam bir uyum ve uzlaşma halindedir. Türk Milliyetçiliği aynı zamanda İslam'ın da emri ve gereğidir. Türk Milliyetçiliği aynı zamanda İslam'ında emri ve gereğidir. Türk milliyetçiliğini İslam ile çatıştırmak İslam'a da Türkiye'ye de kötülük etmek ve bilimsel gerçeklerin dışına çıkmak demektir.

"İslam'a Göre Milliyetçilik" adlı kitabımızda, Türk Milliyetçiliği'nin İslam ile nasıl iç içe bulunduğunu, İslami kaynakların kesin belgeleri ile geniş biçimde ortaya koymuş bulunuyoruz.

Burada sadece bir Ayet-i Kerim'in anlamını sunmakla yetineceğiz. Bizim İslam'a Göre Milliyetçilik adlı eserimizin de dayandığı temel esaslardan birisini bu Ayet-i Kerime teşkil etmektedir:

"Ey insanlar biz, sizi bir erkek ile bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanıyasınız diye sizi milletlere ve kabilelere ayırdık. Allah katında en üstün olanınız, en fazla korunanınızdır. (Kötülüklerden sakınmanızdır). Allah her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olandır."(*)

Bu ayetin geniş açıklaması söz konusu İslam'a Göre Milliyetçilik adlı eserimizde yer almış olduğundan, burada tekrara girmeyi uygun bulmuyoruz. Şu kadarını söyleyelim ki, yukarıdaki ayette ifade edildiği üzere insanlığı milletler ve kabileler haline ayıran bizzat Allah'tır. Her milletin kendine özgü yurdu, kültürü, dili, hak ve menfaatleri bulunduğu ve her milletin de kendi kendisini koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu, hatta onunla görevli bulunduğu gayet tabiidir. Bu da milliyetçilikten başka bir şey değildir. İşte Türk Milleti de o bir çok milletten biridir ve milliyetçiliği de en tabii hakkı ve görevidir.

D- Cumhuriyet ve Demokrasi İslam'a En Uygun Rejimdir

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin adından da anlaşılacağı gibi temel esaslarından biri Cumhuriyet ve Demokrasidir.

İslam'ın temel kaynakları incelendiği zaman, açık ve net biçimde hiç bir siyasî sistemin emredilmediğini görürüz.

(*) Hucurat Suresi, 13.

Ancak, İslam genel prensiplerini ve bir çok özel hükümlerini dikkate aldığımız zaman, İslam'a en uygun rejimin Cumhuriyet olduğu anlaşılacaktır. Çünkü İslam hiçbir aile ve sınıfa imtiyaz tanımamaktadır. Bu ülkeyi falanca aile yönetecek diye bir esas getirmemektedir. Aksine İslam, emir ve yasaklarını bütün topluma yöneltmektedir. Toplum ile Devlet idaresine ait olan işlerini toplu halde yapamayacağı için vekalet yoluyla içinden seçtiği vekillerine yaptıracaktır. Bu da doğrudan Cumhuriyeti netice vermektedir. Çünkü toplum vekillerini belirlemek üzere seçim yapacaktır. Yöneticiler seçimle gelecek, seçimle değişecektir.

Peygamberimizden sonra gelen dört büyük halife de hep seçimle iş başına gelmişler ve hiç birisi yerine evladını geçirmemiştir.

Dört büyük halife dönemini kendi şartları içinde bir Cumhuriyet olarak değerlendirmek yanlış olmaz.

Dolayısıyla İslam'ın Cumhuriyeti esas aldığımız rahatlıkla söyleyebiliriz.

Türkiye Cumhuriyeti rejimin kolaylıkla yerleşmesinin ve hızla gelişip Müslüman Türk milleti tarafından benimsenmesinin bir temel nedeni de cumhuriyetin Müslüman halkımızın ruhuna, inancına uygun bir sistem olmasında aranmalıdır.

İslamiyet'in genel prensiplerine bakıldığı zaman Cumhuriyeti gerekli kılan birçok işaret görmek mümkündür. Mesela Kur'an-ı Kerim'de emirlerin bütün halinde topluma yöneltilmesi gibi .... Bunların dışında daha açık beyanlar mevcuttur. Şu iki ayetin anlamı Cumhuriyet rejimi açısından son derece önemlidir:

"Onların -müslümanların- işleri aralarında şurâ -danışma-iledir"(*)

"Ey Peygamber -onlarla- muşavere yap"(**)

Birinci ayette Medineli müslümanların işlerini aralarında şurâ -dayanışma-larla görmeleri öğülüyor ve örnek gösteriliyor, dolayısıyla şurâ müslümanlara tavsiye ediliyor. İkinci ayette ise, Hz. Peygamber'e de etrafındaki ahabî ile dayanışmalarda bulunması emrediliyor. Şurâ ve istişare kavramlarını bir devlet düzeni açısından düşündüğümüz zaman kamil manada bir Cumhuriyet kavramına ulaşacağımız kesindir.

Demokrasiye gelince, o da temelde halk yönetimi demek olmakla birlikte, bugün daha geniş anlamlar kazanmış bulunmaktadır. İnsan hakları, söz ve basın hürriyeti, baskı grupları, çok partili sistem, adaletli seçim, çoğulcu-

(*) Şura Suresi, 42.

(**) Ali İmran Suresi, 159.

luk, halk yönetiminin tabana inmesi, sosyal ve iktisadi refahın bütün halka yayılması, eşitlik, hak, adalet gibi ilkeleri içeren demokrasi kavramı ile İslam arasında bir zıtlık aramaya kalkmak yersiz ve manasız bir iş olur. Bu saydığımız ilkeler, sonuçta insanları mutlu kılmayı esas alan prensiplerdir, dolayısıyla İslam tarafından da takdir ve tebci edilirlir. Çünkü İslam da aym yol da emirler ve tavsiyeler içermektedir.

İslam ve **Siyasi Düzen** adlı eserimizde Cumhuriyet ve Demokrasinin İslam tarafından da meşru ve muteber görüldüğü, hatta emir ve tavsiye edildiği, İslam kaynaklarından araştırılarak ortaya konulmuş bulunmaktadır.

E- Hilafet ve Laiklik

Türkiye Cumhuriyet Devleti'nin temel ilkelerinden birisi de laikliktir. Yani din işleri ile devlet işlerinin ayrılmasıdır.

Esasen, konu biraz dikkatlice incelendiği zaman daha da farklı ve iki yönlüdür: birinci yönüyle din ile devleti birleştiren hilafet kaldırılmış, ikinci yönüyle din işleri, Diyanet İşleri Başkanlığı Teşkilatı biçiminde genel idare içinde kamu hizmeti haline getirilmiştir.

Yoksa din devlet idaresinin dışına çıkarılmamıştır. Diyanet İşleri Başkanlığı büyük bütçesi ve geniş kadrosu ile genel idare içinde yerini almış ve bu durum Anayasa'da da ifadesini bulmuştur.

Dolayısıyla bizim üzerinde durmamız gereken husus, hilafetin kaldırılması, yerine din işlerini düzenlemek üzere Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kurulmasıdır. Bu iki işlemin İslam'a uygun olup olmadığını tespitte çalışmaktır.

Hemen ifade edelim ki, İslam'da halk arasında yaygın olduğu biçimde Papalığın benzeri bir hilafet yoktur. Saltanat ile iç içe olan hilafet de mevcut değildir. Bizim bu gün Osmanlı sultanlarında görmek istediğimiz kutsal bir hilafet anlayışının İslam ile hiç bir ilişkisi mevcut değildir. O anlayış temelde halk üzerinde hakimiyet ve otoriteyi pekiştirmek için siyasi düşüncelerle gelişmiştir. Biraz da İran Şiiliğindeki kutsal imamet kavramına mukabele olarak halk üzerinde saygınlık kazanmak amacıyla kutsal hilafet kavramı varsayılmış ve dindar halk kitlelerine telkin edilmiştir.

İslam ve **Siyasi Düzen** adlı eserimizde halk arasında yaygın olduğu biçimde ve Osmanlı da uygulandığı şekilde İslam'da bir hilafetin bulunmadığını, İslam kaynaklarından araştırarak geniş biçimde ortaya koymuş bulunuyoruz.

Din İşlerini Diyanet İşleri Başkanlığı eliyle düzenlemek ve yürütmeye ve de o kutsal din işlerini siyasi tartışmaların dışında tutmak, öncelikle dini-

miz için, İslamiyet için büyük bir iyilik ve güzellik olmuştur. Bunu İslam'a aykırı olarak değil, aksine İslam'a büyük bir hizmet olarak görmek icap eder. Çünkü öyledir. Yüce dinimizin siyasi tartışmalar içinde çekişme, mücadele ve tartışma konusu haline getirilmesi İslam için de Müslümanlar için de derin yaralar açar. İslam'ın etrafım şüphe ve tereddüt bulutlarının sarmasına sebep olur.

Dolayısıyla Din İşlerinin siyasetten ayrılması bizzat İslam'a hizmet olmuştur.

SONUÇ

Sonuç olarak bir defa daha altını çizelim ki, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin temel esasları ile İslam arasında genel anlamda bir uyum ve paralellik bulunmaktadır.

Birtakım küçük meseleler veya yoruma bağlı ayrıntılar genel doğruları engellemez. Yani falanca cüzi ve ferî meselenin İslam ile uyuşmadığını göstererek Devlet ile dini çatıştırmaya kalkmak asla doğru olmaz. Mümkün ise o yanlışlar düzeltilir. Veya bize yanlış gibi gözüken şeyin sebep ve dayanakları öğrenilerek, zaruretlere tespit edilir.

Soma unutmamak gerekir ki insanlar hata yaparlar, hatta suç işlerler. İnsanları ve onların kurduğu sistemleri melekler ölçüleri ile tartmaya kalkışmak doğru olmaz. İnsanların hatası ve suçu varsa, Allah'ın da affı ve bağışlaması vardır. Önemli olan konuya olumlu ve yapıcı olarak yaklaşmaktır.

Olayları bir de sonuçları ile değerlendirmek gerekir. Bu açıdan bakıldığı zaman, Türkiye Cumhuriyeti Devleti kuruluşundan bu yana Türk Milleti'ne ve İslam dinine karşı ciltlerle anlatılacak hizmetler ve gelişmeler başarmıştır. Bugün Türkiye Cumhuriyeti Devleti diğer Müslüman devletler içinde bir yıldız gibi parlamaktadır, maddeten ve manen her geçen gün daha da gelişmektedir. Bütün bu hayırlı başarı ve gelişmeler elbette ki Devletimizin dayandığı temel esaslar sayesinde gerçekleşmiş bulunmaktadır...